

CRONOLOGIA ȘI TIPOLOGIA TERACOTELOR ARHAICE DESCOPERITE LA HISTRIA

Maria ALEXANDRESCU VIANU

Numărul relativ mare și diversificat al teracotelor de epocă arhaică descoperite la Histria, unele în contexte datate, ne-au determinat la o prezentare a lor în paginile acestei reviste dedicate regretatului prof. dr. Adrian Rădulescu. Cunoscând atașamentul său față de arheologia dobrogeană, ne-am gândit la valoarea acestui material pentru descoperirile similare din alte situri în care contextele și vârstarea acestora sunt mai puțin grăitoare.

Capete de statuete feminine

1. Descoperită în 1973 în Zona sacră în secțiunea S III 1, profilul S (Fig. 1). Depozit Histria.

În.: 5 cm. Pastă dură de culoare cărămizie deschisă. Partea din spate a statuetei este adâncită și păstrează urmele degetelor.

M. Alexandrescu Vianu, BCH 121, 1 (1997) p. 23 fig. 7 a-b.

Figura plată, trăsăturile abia vizibile; fața este în formă de U, cu ochi mari globulari deasupra cărora sunt redată sprâncene puternic arcuite, nasul ascuțit, bărbia retrasă, părul în bucle largi, paralele, orizontale. Gura nu este marcată în relief, probabil fiind redată prin pictură.

O analogie își găsește această statueta într-o curioasă piesă de la Colophon, în formă de mască, asemănătoare prin forma rotundă a ochilor, trăsăturile abia redată și lipsa gurii indicate în relief. Tehnica matricei și absența aproape totală a părților figurii, în special a gurii sunt o caracteristică a teracotelor cipriote din epoca cipro-arhaică I². G. Schmidt datează acest tip la începutul secolului al VII-lea. Grupul cu care se înrudește statueta de la Histria este format din statuete feminine cu brațele ridicate, găsite în mare majoritate în sanctuarele Afroditei de la Paphos, grupa I (i) 6-10 în clasificarea teracotelor de la Muzeul din Nicosia datorată lui V. Karageorgis³. V.

1. S. Mollard Besques, Louvre, I, p. 52, cat. B 337, pl. XXXVI

2. Vezi teracotele T 339 et 376 din Heraionul de la Samos, cf. G. Schmidt, *Kyprische Bildwerke aus dem Heraion von Samos*, Samos VII, Bonn (1968), p. 14, 17, pl. 18.

3. V. Karageorgis, *The Coroplastic Art of Ancient Cyprus*, vol. V.A. *The Cypro-Archaic Period. Small Female Figurines*, Nicosia (1998) p. 5, cat. 7-10, fig. 6, pl. I-II Analogia cea mai apropiată o oferă piesa no. 8 și figurina din același muzeu reprodușă la fig. 6 în text.

Karageorgis datează acest grup la începutul secolului VI a. Chr. Grupul se leagă de un alt grup de figurine din regiunea Paphos-Yeroskipou-Monagri⁴, foarte asemănătoare pieselor de la Samos⁵. Începutul secolului VI a. Chr.

2. Descoperită de V. Pârvan (Fig. 2)

MNI 16 744

În.: 7 cm. Pasta oranj, cu mică. Resturi de culoare roșie pe voal și frunte. Modelaj masiv.

V. Pârvan, *Începuturile vieții romane la gurile Dunării*, București, 1923, fig. 6. Alexandrescu Vianu, Xenia, p. 183, fig. 55-56.

Fața lată la nivelul pomeților se îngustează către bărbia mică și rotundă. Pomeții sunt proeminenți. Fruntea largă, oblică către spate este mărginită în arc de cerc de o legătură care acoperă capul. Ochii sunt la nivelul figurii, neadânciți. Sprâncenele sunt bine arcuite, cu o linie precisă, clară; se prelungesc cu o linie netă care coboară și conturează nasul, lung. Nările sunt rotunde, carnoase. Gura este și ea plină, cu buzele destul de groase. Un surâs discret și spiritual luminează figura.

Această piesă își găsește o bună analogie în capul de marmură de la Milet aflat la Muzeul din Berlin⁶, care a fost atribuit când producției Miletului, când celei a Samosului⁷. Cercetările lui F. Croissant asupra protomelor feminine au avansat o tipologie care distinge producția samiană de cea milesiană. Piesa de la Berlin este socotită ca intrând în grupa A a seriei samiene. Piesa de la Histria intră bine lângă piesele A3-A4 și cavalerul din Heraionul de la Samos⁸. Regăsim aici același profil cu nasul lung care prelungește fruntea mult înclinată către spate⁹. Trebuie adăugate și vasul plastic în formă de sirenă de la Histria¹⁰ și un cap care provine din vechile săpături, loc de descoperire necunoscut, care ține de aceeași serie samiană¹¹. O singură piesă dintre cele publicate din nordul Mării Negre se inserează în această serie. Este o piesă de la Pantikapaion¹². Poate că ar putea fi adăugate și două matrite de la Nymphaion¹³. Existența unor matritie la Nymphaion ar confirma oportunitatea diferenței pe care o face Croissant între centrul de creație și centrul de difuziune al tipurilor¹⁴. 550-520 a. Chr.

4. Karageorgis, *op. cit.*, p. 11 și vol. III, 7, 1 cat. 251-255, pl. L-LI.

5. G. Schmidt, *Kyprische Bildwerke aus dem Haraion von Samos*, Bonn, (1969) p. 14, T 339, pl. 18 și p. 17.

6. Berlin, Pergamon Museum, inv. 1631.

7. Asupra discuției vezi F. Croissant, *Les protomés féminines acchaïques*, BEFAR 250, Athènes-Paris (1983) p. 35, nota 8.

8. Croissant, p. 39 și urm. pl. 3-5.

9. Croissant, pl. 5.

10. S. Lambrino, *Arta și tehnica grafică*, 1938, 3-4, p. 52, figs. 3-4; Pippidi, *Dacia N.S.*, 6, 1962, p. 142, fig. 4; J. Ducat, *Les vases plastiques rhodiens*, p. 77; P. Aexadrescu, *Histria IV*, p. 62, cat. 250.

11. Vas plastic, probabil o sirenă, găsește analogie foarte apropiată într-un vas de la Luvru S 652, J. Ducat, pl. XI. 7 serie rodiană V 1, datată către 500. a. Chr.

12. *Terrakoty Severnogo Pricernemorja*, 1974, III, pl.2, 1. Croissant, p. 42 urm., tipul A5, pl. 4.

13. Fotografiile nefiind prea clare nu putem fi siguri. V. M. Skudnova, *Terrakoty*, I-II, p. 89 nr. 42 și 43, pl. 34 nr. 1 et 3.

14. Croissant, p. 23 și nota 2. Asupra matritelor samiene și a matritelor secundare descoperite la Nymphaion vezi E. Walter-Karydi, *Figurines moulées du VI-e s. à Samos*, în volumul *Le moulage en terre cuite dans l'antiquité. Création et production dérivée, Fabrication et diffusion*, Actes du XVIIIe Colloque du Centre de Recherche Archéologiques-Lille (1997).

3. Descoperită de Scarlat și Marcelle Lambrino în săpăturile întreprinse între 1927-1942 (Fig. 3).

Depozit Histria, inv. V 935.

Pastă oranj cu mică, reversul lipsește.

Cap de statueta feminină, cu polos înalt de tip oriental provenind de la o figură așezată. Figura rotundă cu pleoapele proeminente și grele, ochii bridăți, nasul gros, gura cu buze groase. Acest tip se regăsește la Delos¹⁵, Thera¹⁶, Rhodos¹⁷, Erytrai¹⁸. La Sindos apare într-un complex datat la 540 a. Chr.¹⁹. În nordul Mării Negre este cunoscut la Berezan²⁰ și Pantikapaion²¹.

4. Histria depozit (Fig. 4).

Descoperită în sondajul est² în 1988, în fundația templului arhaic al Afroditei.

În.: 4 cm. Pasta foarte fină, oranj, cu multă mică și pirită (aceeași ca la cat. 7). Matrița bivalvă.

Cap de femeie, poate un vas plastic. Ochi prelungi, buze groase, răsfrânte, bărbie ascuțită. Înainte de 540 a. Chr.

Figuri în picioare

5. **Bărbat în picioare cu mantie transversală** (Fig. 5).

Institutul de Arheologie, inv. V 19770 B.

Un fragment al spatelui.

În.: 7 cm.

Pasta ocru gălbui, cu multă mică (poate aceeași pastă cu cat. 6 și 7)

Descoperită în Zona sacră în 1960, în groapa de deșeuri a primei distrugerii.

Părul foarte lung cade pe spate în benzi orizontale. Un fald lat și plat al mantiei cade de pe umărul stâng, pliuri mărunte, înguste, paralele coborără oblic pe spate de la stânga către dreapta.

Tipul îl putem reconstitui după resturile costumului, un chiton și o mantie care cade într-un fald lat, plat în față până la genunchi, traversează umărul și coborără simetric pe spate. Cl. Rolet trece în revistă statuile care aparțin acestui tip, printre care se află și statuia de la Apollonia Pontică²². Părul redat în bezni orizontale, care formează ca o țesătură, este o trăsătură arhaizantă care supraviețuiește mai ales în mediul corinthian²³. Două teracote aflate la Luvru, provenind de la Camiros, aparțin aceluiași tip.²⁴ S. Mollard-Besques datează aceste două piese către 520. O statueta de la Samos analogică prin redarea părului pe spate este datată de Erika Diel între 550-530. O altă teracotă similară celei de la Histria, puțin mai mare, a fost descoperită la

15. Laumonier, *Les figurines de terre-cuite*, Délos XXIII, Paris (1956) p. 67, nr. 63, 64, 69, 70, 71 pl. 5.

16. H. Dragendorff, Thera II, p. 25, nr. 9, fig. 62.

17. R. A. Higgins, *Catalogue of the terracotas*, I, pl. 14, nos. 69-73. Mollard-Besques, I; B 202.

18. Bayburtluoglu, p. 100; nr. 5, pl. III, 1-3.

19. Sindos, 254, 255.

20. Kopeikina, fig. 2.

21. Terrakoty, III, p. 15, no. 3, pl. 1, no. 3.

22. Cl. Rolley, *La sculpture grecque*, Paris, (1994), p. 264.

23. Croissant, p. 20.

24. Mollard-Besques I, p. 35, cat. B 200 și 201, pl. XXV. Piesa B 201 figurează și la Ducat, p. 65 kouroi 2 în seria *samiană I* datată de Ducat în jur de 560 a. Chr.

Argamum²⁵. Contextul arheologic al piesei descoperite la Histria nu coboară mai jos de sfârșitul secolului VI. O dată între 550-540 pare corectă.

6. Femeie drapată, în picioare, cu porumbel. (Fig. 6)

Muzeul Histria inv. V 930;

Descoperită de V. Pârvan în săpăturile din templul A.

În.: 15,5 cm. Pasta oranj, cu multă mică, nucleul gri. Aceeași pastă cu cat. 8. Produsă într-o matriță bivalvă.

Se pătrează jumătatea superioară, lipsesc picioarele.

V. Pârvan, *Începuturile*, fig. 4a, 5a.

Femeie în picioare drapată într-un chiton lung, cu pliuri fine pe umăr și pe mânecă. Himationul cu cute groase ordonate simetric în raport cu un fald central, larg și plat în zig-zag, situat deasupra abdomenului. Pe spate cutele traversează corpul, pornind de la umărul drept, în pliuri fine în evantai. Faldul lat asemănător celui din față este și el oblic către brațul stâng. În mâna stângă ține un porumbel la nivelul pieptului. Cu mâna dreaptă își ridică chitonul. Fața lată, ochii migdalați, înguști, pleoapele superioare arcuite, nasul lat, distanța dintre nas și gură este foarte mică, buzele groase. O analogie strânsă se regăsește în vasul plastic din Muzeul Național de la Atena MN 5669²⁶ și o protomă de la Gela²⁷, pe care F. Croissant o leagă de producția de la Milet. Cronologia acestui tip este prilej de revizuire repetate. Piesa de la Gela oferă un punct de sprijin cronologic anterior anului 540. Un fragment de la Histria (cat.10) care pare să aparțină aceluiași tip a fost descoperit în substrucția templului arhaic al Afroditei într-un context care nu depășește 550. Trebuie deasemeni menționate apropierea cu materialul de la Erytrai²⁸ datat de Young la 550²⁹. La nordul Mării Negre am identificat în publicații doar o piesă fragmentară de la Berezan³⁰. Datăm această piesă către 550 a. Chr.

7. Femeie drapată, în picioare, cu porumbel.

Muzeu Histria inv. 929.

Săpăturile lui V. Pârvan în templul A.

În.: 14 cm. Pastă oranj, cu multă mică (aceeași pastă cu cat. 4 și 8). Matrița bivalvă. Statueta a fost fixată într-o bază modernă de gips. Urme de culoare roșie pe jumătatea inferioară, pe spate și pe piept.

V. Pârvan, *Începuturile*, fig. 3 a.

Producție derivată prin mulaj secundar, formând aceeași serie cu cat. 6. Consecința mulajului secundar este micșorarea dimensiunii și degradarea calității. Către 550 a. Chr.

8. Femeie drapată, în picioare, cu porumbel. Vas plastic (Fig. 7).

Provine din săpăturile lui V. Pârvan în templul A.

25. Informația o datorăm Mihaelei Mănucu-Adameșteanu. Piesa a fost găsită – ca și cea de la Histria – în nivelul de distrugere arhaică de la sfârșitul sec. VI-începutul sec. V. a. Chr.

26. Croissant, p. 57, pl. 11.

27. Croissant, p. 49, nr. 13 pl. 7 și 9, tip B1.

28. Bayburtluoglu, p. 105, și urm. cat. 17 et 19.

29. R.S. Young, Gordion 1950, University Museum Bulletin, vol. 16 (1951) nr. 1, p. 19.

30. Kopeikina, VDI, 1977, p. 97, nr. 7, fig. 6.

MNI inv. 16754.

În.: 30 cm. Pasta ocru oranj, cu multă mică. Urme de culoare roșie pe spate, în cutele drapajului și pe gura vasului. Matriță bivalvă.

V. Pârvan, *Începuturile*; fig. 4b-5b. S. Lambrino, *Arta și tehnica grafică* (1938), 3-4, fig. 6; Pippidi, BCH, 1938, p. 349, fig. 10; idem; *I Greci nel Basso Danubio dall' età arcaica alla conquista romana*, Milano, 1971, fig. 11; idem; *Dacia* 6 (1962) p. 142, fig. 3; P. Alexandrescu, *Histria IV*, p. 62, no. 251, pl. 25. Alexandrescu Vianu, *Xenia*, p. 182, fig. 53-54.

Personaj feminin în picioare drapat într-un chiton cu cute foarte fine și himation care acoperă bustul, formând cute rigide simetrice în zig-zag plecând de la o cută centrală. Pe revers, cutele traversează spatele de la umărul drept către brațul stâng, în pliuri fine în evantai plecând de la o cută centrală plată asemănătoare celei din față. Cu mâna dreaptă ține la piept un porumbel, cu mâna stângă își ridică într-un gest grațios chitonul. Părul este ușor ondulat, împărțit printr-o cărare mediană, căzând în bucle parotide pe umeri și ca o țesătură pe spate; fața plină, ochii migdalați, pleoapa superioară arcuită, nasul cărnos, distanța dintre nas și gura mică, buzele cărnoase. Gâtul este scurt și gros. O analogie apropiată, poate chiar produsă de aceeași matriță, provine de la Samos dintr-un complex arheologic care nu depășește prima jumătate a secolului VI³¹. Asemănarea stilistică cu capul de marmură de la München³², conduce la o inserare a piesei histriene în seria stabilită de Croissant ca provenind din atelierele de la Milet³³. Din punct de vedere cronologic Croissant situează această piesă mai aproape de 550 decât de 540³⁴. O piesă similară a fost descoperită la Milet, la Zeytintepe, în sanctuarul Afroditei³⁵. Datăm piesa 550-540. a. Chr.

9. Femeie drapată, în picioare, cu porumbel. Vas plastic (fragment). (Fig. 8). Histria, inv. 931.

Provine din săpăturile lui V. Pârvan.

În.: 6,8 cm. Pastă oranj, cu multă mică (aceeași pastă cu cat. 6). Matriță bivalvă. În interior se vede bureletul rezultat din asamblarea celor două valve.

Partea superioară a unui vas plastic din aceeași serie cu cat. 6. Datare, 550-540 a. Chr.

10. Femeie drapată, în picioare (fragment). (Fig. 9)

Depozit Histria.

Descoperită în 1976 în fundația templului arhaic al Afroditei.

În.: 10 cm. Pasta oranj, cu multă mică, foarte fină, gri în interior. Aceeași pastă ca la cat. 6. Urme de culoare roșie. Amprenta degetelor pe revers. Matriță bivalvă. Jumătatea inferioară a spatelui unei figuri feminine în picioare, cute simetrice ale himationului foarte drepte și rigide. Același tip cu cat. 6.

31. E. Diehl, *Fragmente aus Samos*, AA 1964, p. 526, nr. 14, fig. 15, nr. 14-16.

32. VA Munchen, III, pl. 149, 3-4; Croissant, p. 56, pl. 12.

33. Croissant, p. 56. Într-o lucrare mai recentă decât catalogul teracotelor de la British Museum, și Higyins arată că grupul de Afrodite nu este rhodian, ci mai degrabă samian sau milesian. Cf. R.A. Higgins, *Greek Terracottas*, Londra (1967), p. 3 a.

34. Croissant p. 66 și urm.

35. Ist. Mitt. p. 107, pl. 15, 1.2.

Contextul arheologic nu permite o datare mai recentă de mijlocul sau începutul celui de-al treilea sfert al secolului VI a. Chr.

11. Femeie în picioare, drapată (fragment).

Histria depozit.

Descoperită în 1976 în stratul de distrugere arhaică a templului Afroditei.

În.: 7 cm; pastă ocru, cu multă mică, pirită, concrețiuni calcare.

Partea inferioară a spatelui. Aceeași serie cu precedentă.

Personaj feminin așezat

12. Vas plastic. Descoperit în 1975 într-un complex cu o cupă Villard de la sfârșitul secolului VII și o *band-cup* datată 550-530 a. Chr. (Fig. 10).

Histria, depozit.

În.: 14 cm. Pasta foarte fină, oranj, cu mică, cenușie în interior din ardere. Matrița bivalvă.

Alexandrescu Vianu, Xenia, p. 183, fig. 57-58.

Femeie așezată, drapată în himation care îi acoperă capul, spatele, umerii și genunchii. Polos pe cap. Este așezată pe un scaun cu spătar înalt cu brațe. Cele două mâini sunt așezate pe genunchi. Tipul este recunoscută la Higgins, 63³⁶. Statueta este deteriorată, ruptura a distrus figura și partea anterioară a bustului. O altă statueta dintr-o matriță de generație anterioară, după dimensiunile parțiale puțin mai mari, a fost descoperită în săpături de către S. Lambrino³⁷. O a treia, un fragment prost conservat și uzat, provine dintr-o matriță diferită de celelalte două exemplare (diferența majoră este poziția diferită a mâinilor pe genunchi). Înainte de 540-530 a. Chr.

13. Descoperit în 1976 în stratul de distrugere arhaic.

Histria, depozit.

În.: 6 cm. Pasta ocru, pirită rare, mică, concrețiuni calcare. Urme de culoare roșie pe marginile scaunului și pe mica bază pătrată pe care sunt așezate picioarele. Urme de culoare neagră pe chiton. Același tip cu precedentă.

14. Descoperită în 1959.

MNI 16742

În.: 11,4 cm. Pasta ocru-roz cu mică. (Fig. 11).

M. Alexandrescu Vianu, Xenia, p. 183, fig. 61.

Femeie drapată așezată pe un scaun cu spătar înalt, ținând cu mâna stângă o pasăre (porumbel) la piept. Un voal scurt îi acoperă capul și umerii. Un alt exemplar al aceleiași tip a fost descoperit în sectorul X, în al treilea nivel arhaic din al treilea sfert al secolului VI³⁸. La Sindos a fost descoperită o statueta de același tip într-un complex datând din anii 530-520³⁹, ceea ce confirmă cronologia piesei de la Histria. Analogii la

36. Higgins, p. 49, nr. 63, pl. 14. La Histria mai avem un fragment dintr-o altă statueta de același tip, inv. V 991 (Tc 54).

37. Inv. V 932.

38. S. Dimitriu, Materiale 8 (1959) p. 400, fig. 4.1.; în.: 15,5 cm. Pasta ocru oranj cu mică. Această piesă este probabil importată, în timp ce Tc 14 este obținută prin matrice secundară.

39. Cat. 174.

Delos⁴⁰. Același tip, dar fără pasăre, a fost descoperit în nordul Mării Negre la Berezan⁴¹, Olbia⁴², Pantikapaion⁴³. Originea milesiană a tipului este probabilă⁴⁴. 530-520 a. Chr.

15. Cap de statueta feminină așezată, cu polos înalt.

Histria, depozit.

Descoperită lângă borthrosul de lângă templul A în 1962.

În.: 6 cm. Pasta ocru-roz cu mică.

N. Weill, *La plastique archaïque de Thasos. Figurines et statues de terre cuite de l'Artémision. I – Le haut archaïsme*, Études thasiennes, XI, Athènes – Paris (1985) p. 164.

Cap de statueta feminină, purtând un polos foarte înalt cu "arrêts", bucle schematizate în triunghi pe frunte, cercei rotunzi, ochii bulbucăți, nasul ascuțit, buzele răsfrânte, colțurile gurii ridicate într-un surâs.

Prototip thasian⁴⁵, fabricat poate într-o matriță derivând din matrița thasiană I⁴⁶. Al doilea sfert al secolului VI a. Chr.

Protome

16. Mască feminină. Muzeul d'Histria. (Fig. 12).

Descoperită în 1976 în secțiunea G 3, în templul Afroditei, pe nivelul clasic.

În.: 12 cm. Pasta cărămizie, cu mică, numeroase concrețiuni calcaroase, pirită.

K. Zimmermann, EAZ 22 (1981) 464, 459, fig. 6.

Ruptă în patru fragmente. Ruptura a distrus voalul, jumătatea stângă a frunții cu ochiul, urechea și bărbia.

Două rânduri de bucle încadrează fruntea. Pe cap poartă diademă. Cercei cu disc rotund. Ochii neadânciți, migdalați. Buze groase, răsfrânte, surâs "argaic". Mollard-Besques datează aceste protome în jur de 525⁴⁷, F. Isik ceva mai devreme, către 530⁴⁸. F. Croissant le inserează în grupul clazomenian G 3⁴⁹. O teracotă de același tip care ar putea proveni din aceeași matriță ca una de la Camiros (Luvru S 2266⁵⁰) provine de la Olbia⁵¹. Căpîi mai târzii și corupți s-au descoperit la Nymphaion⁵².

17. (non vidi). La sud-vest de templul A (Zeus), în strat de la sfârșitul secolului VI -

40. Laumonier, Délos, p. 68, nr. 72, pl. 5, 72; de asemenea Chr. Blinkenberg, Lindos I, p. 517, nr. 2139, pl. 97.

41. Kopeikina, p. 93, nr. 2,3 fig. 2 a,b.

42. Terrakoty, pl. 27.1,2.

43. Terrakoty, III, pl. 1.1.

44. Croissant, tipul B3, p. 59-60, nr. 26, pl. 13.

45. Zeill, p. 149 și urm. cat. 133 și urm., pl. 37-41.

46. O nouă analiză foarte detaliată a tipului "dame au polos" datorată S. Huysecom, *La dame au polos thasienne. Etablissement d'une série* în *Le moulage en terre-cuite dans l'antiquité*, Colloque de Lille (1997) p. 155 urm.

47. Mollard-Besques B 215 (de Camiros).

48. Isik p. 72-73 grupa III, pl. 2, 16.

49. Croissant, p. 161 urm. pl. 56-57 mai ales cat. 96.

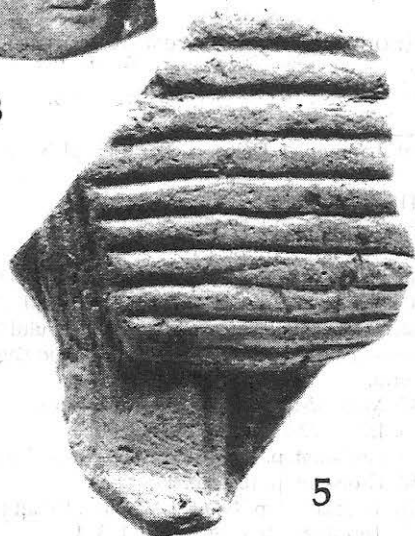
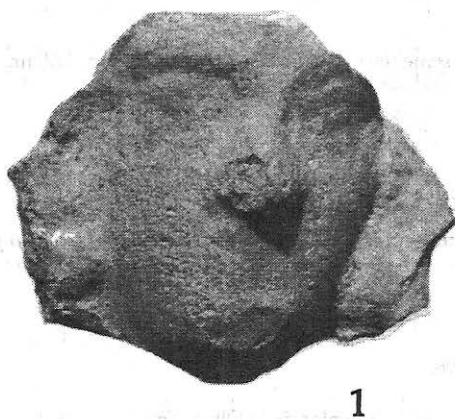
50. Croissant, p. 161, cat. 96.

51. Terrakoty I, p. 49, nr. 1, pl. 26, 1. Un alt exemplar fragmentar de la Olbia, Terrakoty, pl. 10, 1.

52. Terrakoty, II, p. 86, pl. 29, 1, 3, 4.

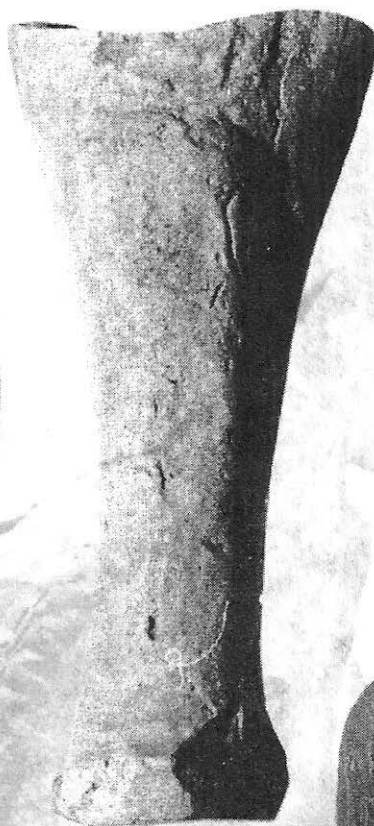
începutul secolului V.
Materiale 6 (1952) p. 267, fig. 3.

Același tip cu cat. 16. Figura este mai alungită, urechea plasată foarte sus, bărbia rotundă, cărnoasă. Pe frunte, bucle în benzi regulate. Începutul secolului V a. Chr.

6

9

8

7

12

12

10

11

AMFORELE ARHAICE DE LA ORGAMU ȘI CĂTEVA PROBLEME DE ECONOMIE ANTICĂ

Mihail MANUCU ADAMEȘTEANU

12

LA CHRONOLOGIE ET LA TYPOLOGIE DES TERRACOTTES ARCHAÏQUES DÉCOUVERTES À HISTRIA

Résumé

Le travail présente un lot de 17 terracottes archaïques d'Histria groupées ainsi: têtes de statuettes féminines, figurines debout, personnages féminins assis, protomes. Elles proviennent en majorité de la zone sacrée, des contextes archéologiques bien datés (voir par exemple, cat. nos 10, 12, 15, 16, 17).

Les pièces se sont trouvées des analogies diverses: Colophon (1), Milet (6, 8), corinthien moyen ou Samos (5,2), Délos (14), le groupe clazoménien (16) ou Thasos (15). La diffusion des types dans le bassin pontique est marquée par quelques pièces de Pantikapaion (2, 3, 14), Berezan (3, 6, 14), Apollonia Pontica et Argamum (5), Olbia (14, 16), Nymphaion (16).